

## LOENGIKONSPEKT - ÄRKAMISTE ÖPPETUNNID

Ivo Unt | 07.02.2021 | Toompea kogudus, Tallinn

### SISSEJUHATUS

Jumal on läbi kogu ristikoguduse ajaloo andnud vaimulikke ärkamisi. Vaimulikku ärkamist iseloomustab olukord, kus usklikes tekib suur igatsus – lausa nälg ja janu Jumala järele. Endine tavapärane kooskäimine ja tegevus ei rahulda enam. Hing igatseb midagi enam. Jumal saab suureks. Tema armastus tõmbab Jeessusele lähemale, kutsub end täielikult Tema üle andma. 1904-1905 leidis aset võimas ärkamine Wales'is kus lühikese aja jooksul said päästetud sajad tuhanded inimesed.

*lialgi varem pole ükski liikumine Walesile sellist mõju avaldanud. Uskmatud pöördusid; joodikud, mängurid ning vargad said päästetud. Tuhanded alustasid uut, ausat elu. Kõikjal oli kuulda, kuidas tunnistati üles raskeid patte. Vanad võlad maksti ära. Teater pidi küllastajate arvu vähesuse tõttu oma ukseid sulgema. Hobueeslid ei tahtnud söekaevandustes enam töötada, kuna nad polnud harjunud sellise sõbraliku kohtlemisega. Viie nädalaga liitus kogudusega 20000 inimest.*

Walesi ärkamine avaldas mõju ka 1906.a Ameerika läänerrannikul Los Angeles'is aset leidnud Püha Vaimu väljavalamiselle. **Aprillis 1906 puhkes 3 aastat kestev vaimulik ärkamine ja peagi renditi koosolekute pidamiseks hoone Azusa tänaval. See liikumine levis lühikese ajaga üle maailma üle 50 riiki ning tuldi seda vaatama paljudest kohtadest üle maailma, mistõttu oli Azusa 312 mõnda aega maailma kuulsaim aadress.** Ärkamine ongi läinud ajalukku Azusa tänavana ärkamisena ning paljud peavad seda kaasaegse nelipühi liikumise sünniks. Peale seda on toimunud mitmeid võrratuid Jumala vaimu liikumisi üle ilma, kuid üks märkimisväärne toimus siinsamas Tallinnas sügavas nõukogude liidu ajas - Effataa ärkamine. Vaadates neid liikumisi, mis on siis õppetunnid, mis algatasid need liikumised? Mida võiksime siit kaasa võtta?

### 1) Jumala töö, mitte inimeste töö

*Rein Uuemõis: "ärkamine oli Jumala armuand, mida me ei oodanud"*

*Lõppkokkuvõttes kontrollib kõiki sündmusi Jumal.*

Selle juures näeme kahte tõsiasja. Ärkamine on Jumala poolt alustatud töö, Jumala poolt ellu viidud ja Jumala poolt valitud tööriistade läbi ellu viidud

- Effataa juhid rääkisid, et *"See igatsus polnud iseeneslikult tekitatud. Nälg ja kirjglikkus olid Jumala armuannid."*

- Jumal ei vaja oma plaanide elluviimiseks palju inimesi. Vana testamendi loos olid Gideon ja tema 300 meest võidukad ligi 135000 pealise armee vallutamisel. Ik 103

- Igaüks võib olla Jumala tööriist

*Jumal võib kasutada keda tahes oma ihu liikmetest ja sageli annab Ta nõrgematele suurema au. Ik 67*

*1Kr 12:22-25 vaid hoopis vastupidi - need ihuliikmed, mis tunduvad olevat nõrgemad, on tingimata vajalikud, 23 ja neid, mis meile ihus tunduvad olevat autumad, ümbritseme erilise auga, ning oma näotuile liikmeile anname rohkem nägusust. 24 Meie nägusail liikmeil ei ole seda ju tarvis. Kuid Jumal on ihu nõnda seadnud, et ta on andnud puudulikumale rohkem au, 25 et ihus ei oleks lõhestumist, vaid et liikmed üksmeelselt muretseksid üksteise eest.*

*Issand vastutas selle eest, kelle kaudu Ta läbi murdis. Me palvetasime pidevalt selle eest ja lõpuks tõusis keegi võituna sõnumit edastama. Kas ta oli laps, naine või mees, tagapingist või eest, sellel ei olnud tähtsust. me rõõmustasime sellest, et Jumal tegutses. Keegi ei soovinud esitleda iseennast. Soovisime olla üksnes kuulekad Jumalale. Seal oli Jumala õhkkond, mis takistas inimese meeletuid püüdlusi tuua ennast esile ilma tõelise võidmiseta. sellised püüdlused jäid lühiajaliseks. Vaim troonilt kontrollis koosolekuid.*

### 2) Innukas Jumala otsimine ja ootamine

*Mõlemal (Frank Bartelman, seymour) oli ebatavaline soov tunda Issandat ja näha Tema väge tagasi pöördumas kogudusse. Mõlemad olid palvemehed ja mõjutasid ärkamist enne kõike palve kaudu. Ik 207*

Enne Azusa sündmusi palvetas ta(Seymour) umbes viis aastat. Esmalt viis tundi päevas, houstonis suurendas ta palveaega algul kuue tunnini ja hiljem Los Angeleses kaheksa tunnini päevas. Seda põhjustas tema nälg Jumala järele ja nägemus, mis ootas täitumist. Seymour jätkas välja kujunenud viisil palvetamist ka ärkamise ja isegi koosolekute ajal Los Angeleses. Tema nägemus ja palveelu juhtisid tema elu ja valikuid nii, et ta suutis võtta erinevatest vaimulikest osadustest selle, mis jäi hiljem tema teenistuses püsima ja ta suutis jätta muu sinnapaika. lk 222

*Jh 16:23-24 Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes palute Isalt, seda ta annab teile minu nimel. 24 Täni ei ole te midagi palunud minu nimel. Paluge, ja te saate, et teie rõõm oleks täielik!*

Mida iganes sa igatsed näha väljendub sinu palveelus.

*"Suured igatsused põhjustavad tugevaid palveid", "Strong desires make strong prayers" - Jim Cymbala*

**Mis on sinu igatsused, kas sinu palveelu väljendab seda täna? Kui mitte, siis muuda seda.**

*-Effataa koorikoosolekud algasid tegelikult enama kui vaid lauljate ja pillimängijate abil. selle taga olid ka palvesõdurid. Need palvetasid pühendunult, et Tallinna inimesed, eriti noored, võiksid tunda Kristust. lk 36*

*-Nad palvetasid sageli. nad olid ühispalves. nad palvetasid üksi. nad andsid oma parima, tehes nõnda, nagu on öeldud pühakirjas 1ts 5:17. lk 93*

- Kannatlikkus

Effataa kooriõhtutega alustati 1969. Suurem ärkamine ei puhkenud enne kui 1977. Siis kui venelased hakkasid tulema. Tundub, et sinna vahele jäi palju raisatud aega. Midagi erilist ei sündinud. Ainult üks ootamine. *Midagi sellist nagu raisatud aeg polnud olemas. selle asemel oli väga palju aega palveks ja Jumalal oli võimalus liigutada õiged inimesed õigesse kohta. Tehti ettevalmistusi ja laoti ettevaatlikult vundamenti. Kõik eelsammud olid ärkamiseks vajalikud. Õigupoolest poleks ilma ootamise, palve ja planeerimiseta, põhjaliku vaimuliku eeltööta, ükski neist välistest ilmingutest päästmiste ja tervenemiste näol esinenud.*

*Tundub, et Jumal hindab kõrgelt kannatlikkust. Jumalal ei ole reeglina kiire. Meil on, aga Temal mitte. Kui Jumala tahtmise täitumine meie eludes tähendab seda, et peame aastaid ootama, palvetama ja laduma vaimulikku vundamenti, siis nii olgu.*

**Kui sul on mingi asjaga kiire, muutub sinu ettevalmistus lohakaks. Kiireim tee Jumala plaanis edasi minnes on ootamine ja palvetamine. Jumal hindab kannatlikkust.**

### **3) Meeleparandus ja Pühitsetud elu**

*Effataa loos nad võtsid aega üksteisele oma pattude üles tunnistamiseks. kui nad kogunesid palvele, siis nad tunnistasid oma vead ja patud. Nad jagasid oma tehtut (viha, himurad mõtted, kadedus jne), aga ka tegematajätmissi (vähene palvetamine jne). lk 38 juhid jagasid lihtsalt seda, mille järgi nad elasid. nad tunnistasid, et on patused ja palusid, et Jumal muudaks neid, tuues nad üha enam lähemale Tema täiusele. lk 39*

*Seymour elas seda, mida me olime aastaid kuulutanud: pühitsetud elu. Selles mehes kelle Jumal oli valinud oli imeline omadus, mis veetles inimesi ja tõmbas neid uuesti nendele lihtsatele koosolekutele. lk 143*

*liob 1:22 Kõige selle juures ei teinud liob pattu ega rääkinud Jumala kohta halba.*

*27.10.2020. Nägin suurt turbiini mis põhjustas tsunami, mis puhus teelt kõik ja maa sai paljaks ja see oli Jumala tsunaami oma rahvale. Issand ütleb, ma tahan sind puhastada et sa oleksid puhtam kui kuld, siledaim kui teemant, hinnaline mulle, mitte maailmale. Ära pelga kuumust ja raskusi su teel, mis sind puhastavad, sest ma kasutan oma töös vaid puhtamat materjali. Ma ei ehita oma kuningriiki poolikute või ebapuhaste peale, vaid täielikult mulle andunud puhaste astjate peale. 2Tm2:21 "Kui nüüd keegi end puhastab neist vigadest, siis ta saab auliseks astjaks, pühitsetuks ja peremehele kasulikuks, valmiks igale heale teole." Lõuna Aafrikas, misjonär Erlo Stegen'i kaudu kinkis Issand sõjaka Suulu hõimu keskel suure vaimuliku ärkamise, mis algas 1966 ja põleb üha edasi. Ta ütles, et Issandale oleks parem, kui leiduks pigem kaks kristlast, kes teda teenivad puhta südamega, kui kaks tuhat, kes oma*

*elus sallivad pattu. Kahe ustava sulasega võib Issand palju rohkem korda saata kui kahe tuhande ebaõige ja poolikuga. Asi pole hulgas, vaid kvaliteedis!*

**Mis sinu elus on kaksikelu, kus sõnad ja teod ei lähe kokku? Kas oled valmis andeks paluma ja muutma oma elustiili. Issand teeb meis põhjalikku tööd, Tal ei ole kiire, sest pühitsetud elu ei toodeta üleöö.**

#### **4) Ühtsus ja koostöö**

*Üheks põhjustest miks Effataa ärkamine alguse sai, oli see, et eri kirikud sunniti ühinema. Paljud tunnistasid koostööd kui ärkamise peamist põhjust. lk 70 Nad olid täiesti reaalsel viisil võimelised armastama oma vaenlasi. kõigepealt eri taustaga kristlike koguduste ühtesulandumine ja seejärel paljupõlatud venelaste vastuvõtmine - mõlemad olid justkui hiiglaslikud nurgakivid, mida issand kasutas, et esile tuua võimas ärkamine. lk 47*

*Jh 17:21 et kõik oleksid üks, nii nagu sina, Isa, minus ja mina sinus, et nemadki oleksid meis, et maailm usuks, et sina oled minu läkitanud.*

*Pilt palvekoosolekul: ümmargune vitraaz kuhu tuli kilde juurde kuni iga kild sobitus õigele kohale. Iga kild kandis endaga ka oma värvi nii et koos olles tervik moodustas vitraazi peal ümarad vikerkaare värvid. Siis tuli valgus läbi vitraazi ja värvide koosmõjul sai sellest ere valge võimas valgus.*

*Issand ütleb. Ma ehitan oma kogudust iga üksikliikme haaval asetades tema kuju ja värvi koguduses just õigesse kohta. Minu valgus mis paistab läbi koguduse, on seda eredam, mida täiuslikumalt iga ihuliige omas kohas funktsioneerib.*

*-Asi, mida Rein rõhutas, oli koostöö eri koguduste vahel, ning peab algset ühist koostöövaimu ärkamise üheks kõige olulisemaks eelduseks.*

Teise maailmasõjajärgselt toimus nõukogude võimu poolt palju varade konfiskeerimist, tapmisi, siberisse läkitamisi. Põgeneti välismaale, osad uppusid, osad nabiti kinni, osad tapeti. Kõik see kuni sinnamaani, et eesti rahvaarv vähenes ¼ võrra. Nüüd kõike seda kogemust omades olid järsku oleviste kiriku ümber venelased - mida me teeme, kas saadame minema või võtame vastu. Nende vastuvõtmise järel alles hakkas tõeline ärkamine pöörded üles võtma.

*Ps 23:5 Sa katad mu ette laua mu vastaste silma all;*

#### **5) Alandus ja tagakius**

*Effataa liikumise ajal Tuhanded said päästetud ning tuhanded tervendatud, kuid see ei tulnud lihtsalt. Ühtsus konfessioonide vahel ei olnud lihtne luua. KGB kutsus pastoreid pidevalt ülekuulamisele, ning neid ähvardati. Kirikusaal oli peale koosolekut räpane nagu staadion peale jalgpallimänge - palju tuli koristada inimeste järelt.*

*2tim 3:12 Ja kõiki, kes tahavad elada jumalakartlikult Kristuses Jeesuses, kiusatakse taga. Seymour igatses nii palju Issandat, et oli valmis taluma mis tahes alandust, et olla lähedal sellele, mida ta tundis olevat Issandat tegemas. lk 217 Pideva terrori ja alanduse objektiks olemine valmistis Seymouri ette selleks, et ta mõistaks, et vaid Jeesus Kristus võib tõeliselt inimese vabaks teha. lk 213*

*Õp 15:33 Issanda kartus on tarkuse kool, aga enne au on alandus.*

Selleks et näha Jumala au tegutsemas läbi meie, tuleb meil läbida alandusest, et me ei arvaks, et midagi meist oleks. Alanduse eesmärk pole inimest häbistada, vaid ette valmistada, et edu saatmise korral ei hakkaks inimene seda enda arvele panema.

-Kõigutamatu tagakiusus

*Ps 119:165 Sinu Seaduse armastajail on suur rahu ja nad ei komista.*

*Teda ei paistnud kõigutavat mingi segadus või süüdistuste hulk. Ta istus selle taarakasti taga ja naeratas meile, kuna meid tabas patutunnetus ja süüdimõistmine. lk 140*

Milline on sinu veendumus su kutse suhtes. Kas sa juhindud veendumusest, või kõigutavad sind inimeste arvamuste tuuled. Sinule tuleb ohtralt arvamusi, et sa oma kutsumise odavalt ära müüksid - üritused kus käia, inimesed kellega kohtuda, asendustegevused kasvutegevuste asemel.

*“Selle peale ütleb Issand nõnda: „Kui sa pöördud, siis ma lasen sind jälle seista mu palge ees. Ja kui sa lahutad väärtusliku tühisest, siis sa oled otsekui minu suu. Nemad pöörduvad siis sinu poole, aga sina ei pöördu nende poole.” (Jr:15:19)*

*Üks kõige hävitavamatest rünnakutest Azusa töö vastu tuli sügisel 1906, kui Charles Parham külastas oma endist õpilast Seymouri. Ta soovis üle võtta selle suure töö, mis oli saanud nii kiiresti kristlaste kõneaineks kogu maailmas. kui parhami rajatud konkureeriv kogudus polnud edudkas, kasutas ta ülejäänud elu selleks, et karmilt kritiseerida Seymouri ja Azusa tänava ärkamist. sellega pitseeris ta oma teenistuse saatuse, kaotas kiiresti oma mõju ja järgijad, kuna ta lühikese haigestumise järel suri 1929. Aastal.*

*Mida aulisem on Jumala töö, seda suurem on sellega kaasnev alandus ja tagakius. [Apostlite tegude raamatust nähtub, et algkogudus kasvas tuhandete inimeste kaupa just tagakiusu all.](#)  
lk 83*

**Kas sa tunned ülekohtu ja ebaõiglust. Jumala teenijad ei kurda ebaõigluse pärast, sest nende õigus tuleb Jumalalt. Kristust koheldi ebaõiglaselt, kui me tahame vabaneda alandusest, ei saa me Kristust järgida. Kirjuta välja alandavad, ülekohtused, rasked ja ebaõiglasel asjad ja võrdle neid sellega millest Jeesus läbi läks.**